

A csapatok hadtápbiztosításának sajátosságai a nagyvárosokért vívott harcokban

Írta: Kaczor Adolf alezredes

Megjelent a Przeład Kwatermistrzowski c. lengyel folyóirat 1978. évi 1. számában

A városokra mért csapás az anyagi eszközök intenzív felhasználásával, az emberekben és technikában elszennvedett nagymérvű veszteségekkel jár. Ez a hadtápbiztosítás feladatait és intenzitását jelentősen megnöveli.

A zászlóalj hadtápszervezete és munkája nagymértékben függ a város nagyságától, építkezése minőségétől, a földfelszín alatti berendezésektől, a nagyobb természetes, vagy mesterséges vízi akadályoktól, az ipari fejlettség fokától és a lakosság számától. Ezekről függően határozzák meg a város határában az alegységek és egységek elhelyezkedését és fedezékét, ezekről függően választják ki a hozzávezető és a kiszállításnál használt utakat, rajtuk egyidejűleg megszervezve a forgalomszabályozást is. A hadsereg érdekeit szolgáló munkára használják fel a helyi ipari-javító és egészségügyi-gyógyító intézményeket. Tekintettel arra, hogy az ellenséges védelem a város peremén, avagy a város határain kívül is kiépítésre kerülhet – a hadtápszolgálat szervezése a kezdeti időszakban, a normális körülmények között vezetett támadáshoz lesz hasonló. A csapatoknak a város belsejébe való előnyomulása mértékében hatolnak előre a zászlóalj hadtápallegységei is, amelyek szétbontakozása a harcoló csapatokhoz minél közelebb történik, pl. a zászlóalj segélybely 300–500 méternyire, a többi hadtápallegység pedig 1 km-re. E közeli szétbontakozást az indokolja, hogy az utánszállítás és a kiürítés rendkívül bonyolult.

Az anyagi biztosítás megszervezésekor előre kell gondoskodni a lőszerral megrakott szállítóeszközökről, mert az utcai harcokban igen sok lőszert használnak el.

Elhúzódo harcok idején – nagyobb ipari gócek vagy városok birtokba vétele céljából nem ajánlatos a hadtápallegységeket a város központjában, a sűrű építkezésű kerületekben, favázas épületekben, vagy gyúlékony anyagokat tároló raktárak, vasúti csomópontok, nagyobb hidak, fontos ipari üzemek és egyéb jelentősebb objektumok közelébe telepíteni, mert ezek az ellenség fő célpontjait képezik. A hadtápallegységek katonáinak a fedésére az erős városi épületeket és berendezéseket, különösen a szuterén helyiségeket, az óvóhelyeket, alagutakat, metróállomásokat és a kommunális rendeltetésű, különféle csatornákat használ-

ják fel. A tervbevetett elhelyezési körleteket előzetesen meg kell vizsgálni, hogy nem fertőzöttek, aknásiítottak vagy sugárszennyezettek-e. Figyelembe véve, hogy a látási viszonyok korlátozottak, sok az egymáshoz hasonló utca, hasonlóan egymáshoz a romos városrészek, a hadtápegységek elhelyezési pontjait és a hozzá vezető utakat jól látható útjelzőkkel kell megjelölni. Ha a hadtápegységeket épületeken kívül helyezik el, akkor a fedezékeket az épületektől legalább magasságuk féltávolságára kell kiépíteni. Nem szabad megengedni, hogy a helyi lakosság a hadtápegységek által elfoglalt épületekben lakjanak. Mihelyt a harc-tevékenység közvetlenül a városba helyeződik át, a zászlóalj hadtápegységei úgy nyomulnak előre a zászlóalj után, hogy a közöttük levő távolság, a segélyhelyre vonatkozóan az 1 km-t, a többi alegységre vonatkozóan pedig a 3 km-t ne haladja meg. Az egészségügyi és a javító alegységek a harc menetétől függően naponta mintegy kétszer vonulnak előre, míg az ellátó alegységet csak egyszer célszerű mozgatni.

Után- és a hátraszállítási utakként a műszaki alegységek által megtisztított utakat kell kijelölni. Szükség esetén ezeket az utakat udvarokon, parkokban, kerítés és falattöréseken át jelölik ki. Különösen kedvező szállítási lehetőségeket nyújt a metró, vagy a különböző célú csatornahálózat.

A forgalomszabályozó pontok száma a város elfoglalt területének a nagyságától, az utcák állapotától, a fertőzött (sugárszennyezett) területek, a víziakadályokon való átkelést lehetővé tevő objektumok, valamint a gépjárművek számára veszélyes útszakaszok számától függ. A forgalomszabályozásnál útmutató táblákat, a forgalom irányát, a főútvonalaktól és terektől való távolságot, a városból kivezető utat, az utcaneveket jelölő táblákat, feliratokat használnak. A földfelszín alatti közlekedésnél különös gondossággal kell jelölni a felszínre vezető kijáratokat és keresztezések esetében a haladási irányt.

Az ellenséges atomcsapások következményeinek a felszámolását a hadtápszolgálat elhelyezési körletében (a kiásást, az akadályoktól való megtisztítását stb.) a hadtápegységektől e célra kijelölt erők végzik. A mentőakciókhoz emelodarukat és a városban található alkalmas gépeket és berendezéseket is fel lehet használni. Az után- és hátraszállítási utakon a veszélyes szakaszokat megkürlik vagy szükség esetén sugármentesítik.

A hadtáp őrzése, védelme érdekében a házak és kerítések falán lőréseket nyitnak. Az ablakokat és ajtókat téglával, vagy homokzsákokkal torlaszolják el. Az épületen belüli, használatban nem levő átjárókat el kell reteszelni, az ellenség oldala felé kijáratral rendelkező földfelszín alatti helyiségeket pedig a hadtáp elhelyezési körlete határán túl el kell keríteni. A föld alatti helyiségek minden bejáratát éjjel-nappal őrizni kell. Éjszaka a korlátozott látási viszonyok esetén járőrözni kell. Állandóan kell őrizni a katonák és a polgári lakosság által használt vízforrásokat is. Nagyobb tüzek keletkezésekor a tűzoltásban a második lépcső és a tartalékok alegységei, valamint a városban tartózkodó lakosok vesznek részt.

Az anyagi szükséglet a harcfeladattól, a harc-tevékenység időtartamától, az ellenséges védelem jellegétől, valamint a csapatoknak az utcai harcokra való felkészültsége fokától függ. A városért vívott küzdelem első napja folyamán felhasználta anyagi eszközök összmenyiségének legnagyobb részét a lőszer képezi.

Az elhasznált légvédelmi lőszer összes mennyiségének körülbelül a fele az ellenséges repülőgépekre nyitott tüzeléshez szolgál, míg a többi részét a földi célokra, különösen a háztetőkön, padlásokon és az épületek magasabb emeletein

elhelyezett célokra használják fel. A harc további napjaiban a földi tüzérség és a gránátvetők lőszerének a napi felhasználása csökken.

A támadás előtt a tüzelőállásokban tüzérségi és aknavető löszert, az alegységeknél pedig gyalogsági löszert kell felhasználni. Ha az alegységek hosszabb időn át az egységtől elszakadva harcolnak, akkor vízkészletekről is gondoskodni kell.

A napi átlagos üzemanyag-felhasználás az alábbi lehet: benzinből – 0,15, gázolajból – 0,5 javadalmazás. A támadáskor elhasznált kisebb fogyasztás azzal magyarázható, hogy a városi harcok alatt a támadás üteme sokkal lassúbb mint normális körülmények között és a csapatok harci feladata sem éri el a szokásos mélységet.

A harcok alatti utánpótlás fontos forrásai lehetnek az ellenségtől zsákmányolt anyagok, valamint a városi bázisokon, raktárakban található eszközök. Az anyagi biztosítás egyébként szoros függvénye az utanszállításnak. Az utanszállítást városi harcokban az alábbiak jellemzik:

- a viszonylag rövid, de nehezebben járható szállítási utak;
- szükségessé válik páncélozott szállítóeszközök, lőszerhordozók és egyéb különleges járművek használatba vétele;
- földfelszín alatti közlekedési lehetőségek (metró, csatornák) is használhatók;
- a forgalom szabályozásához nagyszámú katonára van szükség.

Az alegységek anyagi eszközökkel való folyamatos ellátásának a biztosítása érdekében szükség merülhet fel arra, hogy átjárókat létesítsenek a rombolt utcákon át. Egyes esetekben az is előfordulhat, hogy a löszert és az élelmet az alegységekhez a háztetőkön és pdlásokon át vezető úton juttatják el. Az anyagi eszközöket vivő csoportok mellé ilyenkor vezetőket osztanak be, akik a harcoló és a hadtápegységek elhelyezését, valamint a kijelölt utakat és azok milyenségét jól ismerik.

A városban támadó alegység technikai biztosításánál figyelembe kell venni, hogy az utcán végzendő manőverezés lehetőségeinek a korlátozottsága, valamint a páncéltörő tűz hatékonyabbá válása miatt – a megsemmisített és megrongált harcjárművek száma nagyobb lesz mint ahogy az a normális körülmények közötti támadásnál lenni szokott. Ezen felül még figyelembe kell venni azt, hogy:

- a javításokat az ellenséggel való közvetlen harcrintkezés körülményei között kell elvégezni;
- a sérült harci technika hátraszállítása nehézségekbe fog ütközni, mert a sérült technika gyűjtőhely megközelítési útvonalán az ellenséges lövész- és gépfegyvertűz erőteljes;
- a figyelési lehetőségek hatósugara rövid;
- több különálló irányban folynak harcok;
- másfajta harctevékenységgel ellentétben, itt a javító alegységek hosszabb ideig fognak egyhelyben maradni, mivel a harcoló csapatok átcsoportosítása egy nap alatt kevesebbszer történik meg, ami egyébként a javítóműhelyek kapacitásának a jobb kihasználását biztosítja;
- a harci technika javításához mód van a városban levő üzemeket, műhelyeket és garázsokat is felhasználni.

A harctevékenység intenzívebbé válása, valamint az atomfegyver hatékonyabbá válása a városban, lényegesen növeli az egészségügyi veszteségeket. A

veszteségek nagy hányadát a hagyományos fegyverek vagy az összeomló házak által keletkezett sérültek képezik. A város menetből történő támadásakor a hagyományos fegyverek által okozott sérülések többszörösen kisebbek, mint a város megrohamozásakor. A harci gócpontok nagyobb száma miatt az egészségügyi katonák számát növelni kell. Ez magyarázza szokatlanul magas számú sérülésüket. Emiatt a sebesülteknek a rombolt épületek közül történő kiszállításához az egészségügyi alegységeket meg kell erősíteni. Ez a parancsnokokat a vezetés minden szintjén az egészségügyi szervek teljes létszámának a mindenkori fenntartására és amellet tartalékok képzésére is ösztönzi. A megfelelő időben nyújtandó egészségügyi segítség megkövetelheti, hogy az első lépcsőben levő zászlóaljokat egészségügyi csoportokkal erősítik meg azzal a feladattal, hogy az épületekben, pincékben, valamint más föld alatti létesítményekben kutassák fel a sebesülteket és betegeket, valamint a romok alá temetetteket kimentsék. A sérültek felkutatására kijelölt csoportok az alegységparancsnoktól kapott utasítások alapján dolgoznak. A parancsnokok jelölik ki számukra a felkutatandó épületeket, illetve a kutatás irányát.

Az egészségügyi katonák és a sebesültek felkutatására kijelölt csoportok a szakaszokkal és a századokkal együtt mozognak előre, elsősegélyben részesítik a sérülteket és kihordják őket az újbóli sebesüléstől megóvó gyűjtőpontokra (pincékbe, föld alatti fedezékekbe). Ezeket a fedezékeket valamilyen egyezményes jellel (a falakra irt feliratokkal, vagy az ablakokba kifüggesztett géz, vagy köt-szerdarabokkal, a vízvezetékcsövekre aggatott jelekkel stb.) meg kell jelölni. A sebesülteknek a falhasadékokon, romokon való átszállítása, illetve padlásokból, pincékből, szuterénekből való kihordása megkönnyítése érdekében, az egészségügyi katonákat rudakkal, övekkel, sátorlapokkal és egyéb segédeszközökkel kell ellátni. A gyűjtőhelyekről és egyéb fedezékekből a sebesülteket a segélyhelyre a zászlóalj sebesültszállító járművei szállítják hátra. Tekintettel arra, hogy a városban vívott harcok alatt az egészségügyi alegységek kisebb távolságra települnek, gyakori jelenség lehet, hogy a zászlóalj segélyhelyekről a sebesülteket – a közbeeső állomások kikerülésével – közvetlenül a kórházakba szállítják.

A harctevékenység egészségügyi biztosításának megszervezésekor különös figyelmet kell fordítani a sebesültek és a betegek hátraszállítási útvonalainak a megjelölésére. Ez különösen fontos a peremvonal és a zászlóalj segélyhely között, mivel ezen a szakaszon az utak érintkezhetnek, vagy kereszteződhetnek a föld alatti közlekedési útvonalakkal a pince-átjárókkal.

A hosszantartó városi harcokban különös jelentőségűvé válnak az egészségügyi-higiéniai és a járványmegelőző intézkedések. Járványügyi szempontból komoly veszély forrása lehet a vízvezetékek és a csatornák normális működésében bekövetkező nehézségek. Ezek következtében elszennyeződhet a város területe és a lakosság fertőző betegségek elterjedésének van kitéve. Sok esetben az ellenség céltudatosan cselekszik olyan irányban, hogy a fertőző betegségek a lakosság körében elterjedjenek. A katonák tömeges megbetegedésének az elkerülése érdekében az egészségügyi szolgálat köteles minden újonnan elfoglalt városnegyedet egészségügyi-járványügyi vizsgálat alá venni. Amellet ellenőrizni kell a terület, a vízforrások, a vízművek és szivattyúk egészségügyi állapotát és ilyen szempontból kell megvizsgálnia minden zsákmányolt élelmiszert.

A katonáknak a helyi lakossággal való érintkezését korlátozni kell, amellet arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a lakosság mindennapi használati tárgyainak a felhasználása is megengedhetetlen.